

23.01.2023

Delaftale

Vand- og naturprojekt Solrød Bæk _ Klimatilpasning og genopretning af Tykmosen.

Samarbejdsaftale mellem

Miljøministeriet v/Naturstyrelsen, Solrød Spildevand A/S v/ KLAR Forsyning A/S, HOFOR A/S og Solrød Kommune

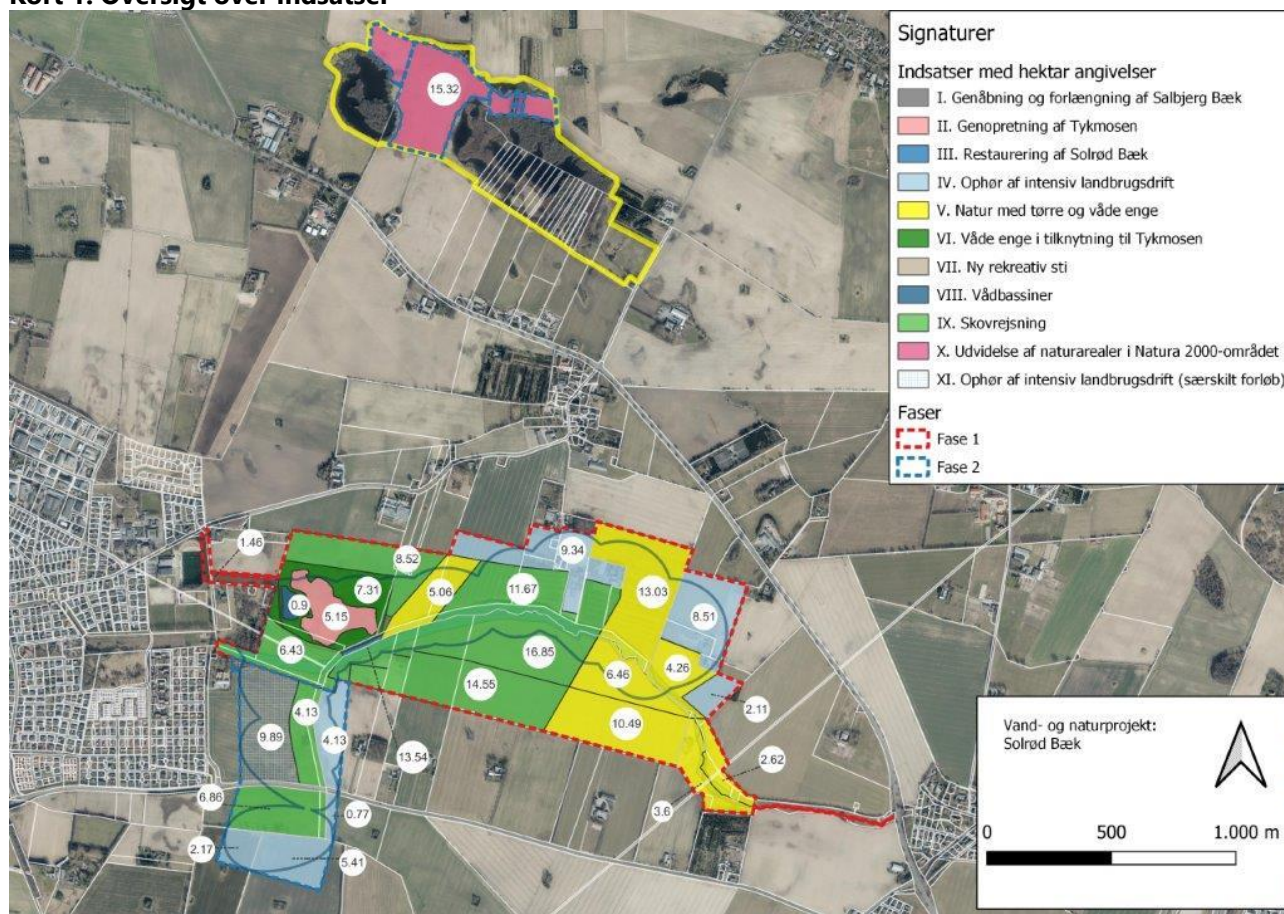
§ 1 Formål

Formålet med denne aftale er at realisere et delprojekt om klimatilpasning af Havdrup og Solrød Landsby samt genopretning af Tykmosen, som et led i det større multifunktionelle vand- og naturprojekt Solrød Bæk, jf. partnerskabsaftale oktober 2021.

§ 2 Aftalens omfang

Projektområdet udgør i alt ca. 13,36 ha, som søges udlagt som mose, der indrettes som forsinkelsesbassin med forbassin til klimatilpasning af Havdrup. Desuden omfatter aftalen arealer til omlægning af nedre del af Salbjerg Bæk og robusthedsforøgelse i Solrød Bæk. Robusthedsforøgelse i Solrød Bæk skal sikre tilstrækkelig robusthed i vandløbet, der modtager afstrømning fra Havdrup. Placeringen af Indsatserne kan ses på nedenstående kort 1. Indsatserne omfatter følgende romertal: I, II, III, VIII.

Kort 1. Oversigt over indsatser

I). Genåbning og forlægning af Salbjerg Bæk

Salbjerg Bæk forlægges på strækningen fra Ørnesædevej til Tykmosen. Eksisterende bæk mod syd langs Ørnesædevej nedklassificeres som vandløbsstrækning og omklassificeres som spildevandsteknisk anlæg. Bækken forlægges som vandløb og gives et forløb med slyngninger, og føres mod øst til de planlagte vådbassiner opstrøms udløbet til den genoprettede Tykmose. Bækkens regulativ opdateres som følge af ændringerne. Bækkens åbne forløb modtager dræn- og regnvand fra de omgivende arealer samt urbant regnvand fra boligområder mv. i Havdrup, der renses i et forbassin, der etableres og ejes af KLAR Forsyning som spildevandsteknisk anlæg.

II). Genopretning af Tykmosen

Historisk set har Tykmosen ligget nord for Solrød Bæk, tættest på Havdrup by. I dag er arealerne udnyttet til konventionel intensiv landbrugsdrift. Arealerne er, grundet sætninger i lavbundsjordene, lavtliggende og kan i længere perioder af året være stærkt vandlidende. Tykmosen med tilhørende forbassiner vil fungere som spildevandsteknisk anlæg og øge klimasikringen af Havdrup, fordi mosen indrettes med et meget stort reservoirvolumen. Anlægget vil efter etableringen fremstå som mose og våde enge. Samtidig øges sikringen af byområderne Solrød Landsby/Solrød Strand, fordi Tykmosen indrettes med begrænset afløb, der vil reducere de høje afstrømninger gennem bækken, selvom der kan udledes vand mere intensivt fra Havdrup. KLAR Forsyning kan herved opnå store besparelse i udgifter forbundet med tilsvarende traditionelle spildevandstekniske indsatser. Løsningen er juridisk vurderet jf. bilag 1 til denne aftale og vurderes at kunne gennemføres i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens retningslinjer.

Tykmosen genoprettes ved ophør af konventionel dyrkning, afrømning af overjorden og tilledning af regnvand fra oplandet. Mosen forventes at ville dække et areal på ca. 13,36 ha. med mose og vådbundsarealer af varierende fugtighed. Den nærmere afgrænsning af mosens udstrækning skal ske i den tekniske forundersøgelse. Mosen etableres således, at der uforsinket tilledes urbant regnvand fra Havdrup og Salbjerg Bæk via forbassiner. Mosen gives variabel vandstand på f.eks. 0,3-0,5 meter. Afledning af regn sker direkte fra Havdrup og ledes gennem vådbassiner til mosen, hvor det tillades at opstuve. KLAR-Forsyning opkøber og anlægger Tykmosens lavtliggende arealer, hvorefter ejerskabet overgår til Naturstyrelsen. Naturstyrelsen vil herefter drifte arealerne integreret med driften af de omkringliggende enge. Der udarbejdes ifm. etableringen en drift- og plejeplan for Tykmosen, der afstemmes med KLAR Forsyning omkring afledning af regnvand fra Havdrup. Tykmosen forventes udpeget som NBL §3-natur, når aftale om drift og plejeplan er indgået mellem Solrød Kommune, Naturstyrelsen og KLAR Forsyning.

III). Restaurering af Solrød Bæk

Solrød Bæks øvre løb fra Ørnesædevej til sammenløbet ved Havdrup Kildeplads omklassificeres til spildevandsteknisk anlæg. Den mest nedstrøms beliggende strækning sløjfes og der etableres ny grøft til afledning af urbant regnvand til forbassin opstrøms Tykmosen. Forbassinet etableres og ejes af KLAR Forsyning som spildevandstekniske anlæg.

Solrød Bæk gives nedstrøms udløbet fra Tykmosen øget robusthed på en strækning af ca. 2,6 km, hvor der på strækningen etableres nyt varieret vandløbsprofil med slyngninger, dobbeltprofil, nyt bundsubstrat og øget op-sparingskapacitet i bækken våde profil. Dette skal øge bækken robusthed fra 1,2 l/s/red. ha til ca. 2 l/s/red. ha svarende til de øvrige nedstrøms strækninger på Solrød Bæk. Indsatsen forventes at medføre reduceret behov for vandløbsvedligehold, hvorfor Solrød Kommune deltager i finansieringen med et bidrag svarende til den forventede besparelse over 10 år.

VI). Våde enge i tilknytning til Tykmosen

Randområdet omkring Tykmosen, der oversvømmes periodevis ved kraftig eller vedvarende regn udformes også med mulighed for afgræsning af f.eks. kreaturer, der gives mulighed for at fortrække til højere liggende områder ved højt vandspejl i mosen. Der udarbejdes ifm. etableringen en drift- og plejeplan for både våde og tørre enge, der afstemmes med KLAR Forsyning omkring afledning af regnvand fra Havdrup. Fremtidig drift antages udført af Naturstyrelsen.

VIII). Vådbassiner

Der etableres forbassiner som vådbassiner ved regnvandsindløb fra Havdrup til Tykmosen. Vådbassinerne indrettes med forbassin med sedimentation samt hovedbassin (Tykmosen) med permanent vandvolumen og stor opholdstid. Forbassinerne renses urbant regnvand for sedimenterbart materiale med højt næringsstofindhold og anden forurening, således at regnvandet, der afledes til det nye vådområde Tykmosen er så rent som muligt.

§ 3 Forventede effekter af projektet

3.1 Klimatilpasning af Havdrup og Solrød Landsby

I takt med klimaforandringerne udvikling og det deraf ændrede nedbørsmønster er der i danske byer opstået stigende risiko for skadevoldende oversvømmelser som følge af kraftig og længerevarende regn. Havdrup by og Solrød Landsby har gennem de senere år oplevet urbane oversvømmelseshændelser som følge af, at det nuværende regnvandssystem ikke har en tilstrækkelig kapacitet (Havdrup) eller at afstrømningen gennem Solrød Bæk er blevet så kraftig, at der opstår oversvømmelser på lave arealer langs med bækken (Solrød Landsby) ved tilbagestuvning i regnvandssystemet eller ved strømning fra bækken over terræn.

Hertil kommer, at der i Havdrups østlige dele kan opstå oversvømmelser som følge af, at det rørlagte regnvandssystem ikke har kapacitet til at bortlede regnvand til byens regnvandsreservoirs. Det planlagte projekt omfatter etablering af en ny afledningsmulighed via Salbjerg Bæk, samt et nyt regnvandssystem i form af vådbassiner, der udformes som naturlige søer. Nedstrøms disse bassiner genetableres Tykmosen, hvor det rensede regnvand fra Havdrup ledes til. Mosen gives en variabel vandstand, hvorved moseområdet vil kunne fungere som forsinkelse af regnvandet inden det udledes til Solrød Bæk. Herved øges afløbskapaciteten fra Havdrup samtidig med at høje afstrømninger i Solrød Bæk udjævnes over tid og reduceres i intensitet. Sidstnævnte er til gavn for Solrød Landsby og Solrød Strand, idet det medfører reduceret ekstremafstrømning, der i dag betyder, at vandløbet i perioder med høje afstrømninger går over sine breder og dermed oversvømmer lavtliggende ejendomme mv. langs med vandløbet.

3.2. Reducere drivhusgasemissioner ved udtagning af lavbundsjord

Udtag af kulstofholdige lavbundslande en vigtig indsats til at reducere mængden af ødelæggende drivhusgasser i atmosfæren. Den gamle Tykmose øst for Havdrup By er i dag opdyrket. Mosen udgør i alt ca. 13,36 ha. Ved at genoprette mosen, reetablere naturlig hydrologi og stoppe den landbrugsmæssige drift vil der kunne opnås en reduktion i drivhusgasser. Foreløbige beregninger viser (metode; "Videnssynthese om kulstofrig lavbundsland"), at 13,36 ha genoprettet mose vil give en årlig reduktion i CO₂-ækvivalenter på ca. 500 tons, der forventes tilskrevet KLAR Forsyning.

§ 4 Myndighedstilladelser

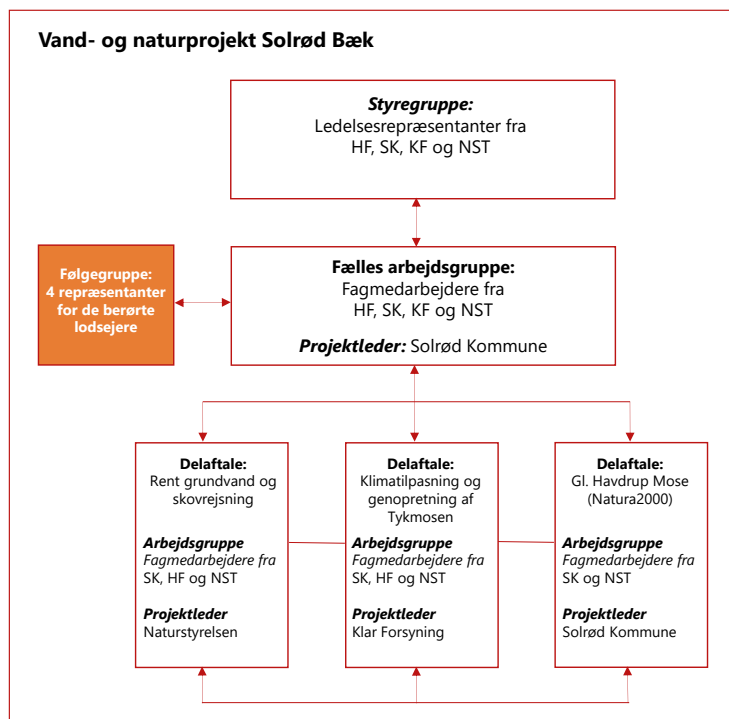
Der er behov for at udarbejde følgende myndighedstilladelser:

- *Tillæg til spildevandsplanen*
- *Tilladelse til regulering af Solrød Bæk*
- *§ 3 dispensation til ændring i Solrød Bæk*
- *Landzonetilladelse til Tykmosen*
- *VVM-screening af det samlede projekt*

Der vil i forbindelse med detailplanlægningen af projektet blive vurderet om der er behov for yderligere myndighedstilladelser.

§ 5 Projektorganisering og sammenhæng med den samlede projektaftale for Vand- og naturprojektet Solrød Bæk

Følgende figur viser sammenhængen mellem denne delaftale og det samlede vand- og naturprojekt Solrød Bæk.

Som figuren viser har *styregruppen* det overordnede ansvar for realiseringen af projektet af det samlede projekt. Dvs. styregruppen skal foretage tilretninger af mål, tidsplan og ressourcer, sikre opbakning til projektet i projektparternes respektive organisationer og løbende lave opfølgning på, om der er fremdrift i projektet.

Den fælles arbejdsgruppe har ansvar for at koordinere de enkelte indsatser, således at de understøtter hinanden. Dvs. koordinere forundersøgelser, detailprojektering, myndighedstilladelser, drøftelser og aftaler med berørte lodsejere, udbudsmateriale mv. samt indstille koordinerede statusberetninger og beslutninger til styregruppen. Solrød Kommune er i første omgang udpeget som projektleder for det samlede projekt. Projektlederen skal fungere som bindeled mellem den fælles arbejdsgruppe og styregruppen.

Arbejdsgruppen for klimatilpasning og genopretning af Tykmosen har ansvar for at igangsætte og gennemføre forundersøgelser, detailprojektering, myndighedstilladelser, udbud mv. for delprojektet og løbende rapportere om opfyldelsen af de fastsatte rammer, mål og fremdrift for projektet til den fælles arbejdsgruppe. KLAR Forsyning er udpeget som projektleder for delprojektet.

§ 6 Økonomi

Den projekterede økonomi for jordkøb, erstatninger, anlægsomkostninger for delprojektet fremgår af bilag 1A.

Projektets økonomi opdeles herunder i udgifter forbundet med jordkøb, anlæg samt drift og pleje. Fordeling af disse omkostninger er som følger:

6.1 Jordkøb og erstatninger

Arealer til etablering af Salbjerg Bæk, vådbassiner, Tykmosen inkl. randareal, samt tiltag langs Solrød Bæk fordeles efter følgende princip:

Arealer, der er omfattet af BNBO-udpegning inden for delprojektets område, opkøbes af projektets parter til markedspris som følger:

1. Opkøb af areal til forlægning af Salbjerg Bæk udenfor BNBO betales 100 % af KLAR Forsyning
2. Opkøb af arealer til forbassiner, den våde del af Tykmosen, samt adgangsveje til disse anlæg og mosen indenfor BNBO betales af 100 % af KLAR Forsyning.
3. Opkøb af højere liggende arealer, der ikke indgår som aktiv del af klimatilpasningen ved Tykmosen, men inden for projektets BNBO-afgrænsning betales af Naturstyrelsen med 35%, Solrød Kommune med 35% og HOFOR med 30%.
4. Opkøb af areal til restaurering af Solrød Bæk (øget robusthed) opstrøms og nedstrøms HOFOR's kildeplads betales 100 % af KLAR Forsyning.

Generelt gælder, at HOFORs andel til jordkøb dækker omkostninger til BNBO-relaterede tinglysninger mv.

6.2 Anlægsinvestering

Anlægsomkostninger til etablering af Salbjerg Bæk, vådbassiner, Tykmosen inkl. randareal, samt tiltag langs Solrød Bæk fordeles efter følgende princip:

1. Omkostninger til omlægning af Salbjerg Bæk med åbent forløb fra Ørnesædevej betales 100% af KLAR Forsyning.
2. Omkostninger til etablering af forbassiner med ind- og udløb, samt anlægsarbejder forbundet med etablering af Tykmosen våde del betales 100% af KLAR Forsyning
3. Højere liggende arealer, der ikke indgår som aktiv del af klimatilpasningen ved Tykmosen, men inden for projektets BNBO-afgrænsning etableres inkl. terrænarbejder, hegning, udplantning af træer, buske, engplanter mv. betales af Naturstyrelsen med 50% og Solrød Kommune med 50%.
4. Anlæg til sikring af tilstrækkelig robusthed på strækninger af Solrød Bæk samt lavtliggende bredzoner betales af KLAR Forsyning excl. bidrag fra Solrød Kommune (se herunder).
5. Solrød Kommune bidrager til sikring af tilstrækkelig robusthed i Solrød Bæks øvre løb med en engangsbetaling svarende til 10 års forventet driftsbesparselse ved reduceret oprensning på den berørte strækning.

6.3 Drift og pleje

Omkostninger til drift og pleje af Salbjerg Bæk, vådbassiner, Tykmosen inkl. randareal, samt tiltag langs Solrød Bæk fordeles efter følgende princip:

1. HOFOR er ansvarlig for drift og pleje af arealer indenfor HOFORs kildepladsareal.
2. Salbjerg Bæk er klassificeret som vandløb efter NBL §3 og vedligeholdes af Solrød Kommune, inkl. den kommende forlagte strækning mellem Ørnesædevej og forbassin ved Tykmosen.
3. Vådbassiner med ind- og udløb, udløbsbygværk fra Tykmosen til Solrød Bæk, samt adgangsveje til disse anlæg ejes, driftes og vedligeholdes af KLAR Forsyning. Den øvre del af Solrød Bæk, der omklassificeres til spildevandsteknisk anlæg, driftes af KLAR Forsyning.
4. Tykmosen med omkringliggende våde enge ejes af KLAR Forsyning, men plejes og driftes af Naturstyrelsen som integreret del af områdets naturpleje ved forpagtning eller styrelsens egen plejeindsats.
5. Højere liggende arealer, der ikke indgår som del af Tykmosen, men inden for projektets BNBO-afgrænsning plejes af Naturstyrelsen ved forpagtning eller styrelsens egen plejeindsats.
6. Solrød Bæk vedligeholdes af Solrød Kommune som vandløb efter NBL §3.

§ 7 Krav til driften

Drift og vedligeholdelse af forbassiner med tilhørende adgangsveje mv. udføres af KLAR Forsyning efter forsyningsselskabets praksis for drift og vedligehold af bassiner. Oprensset sedimenteret materiale må ikke deponeres indenfor BNBO-udpegede arealer.

Etablering og drift af Tykmosen skal i al fremtid udføres på en måde, som er skånsom over for miljøet for at sikre en kvalitetsmæssig acceptabel og uforurennet grundvandsdannelse. Evt. begrænsning af regnvandstilløb fra Havdrup kan ikke ske uden forudgående aftale mellem KLAR Forsyning og Solrød Kommune

Efter erhvervelse af arealerne må der ikke udbringes, håndteres eller opbevares nogen former for pesticider eller gødning på Tykmose-arealerne. Dette sikres gennem tinglysning af forbud.

§ 8 Information

Ved udarbejdelse af informationsmateriale og lignende til brug for områdets gæster, skal Naturstyrelsen informere om projektets formål, og parternes navne og logoer skal fremgå af pjecer mv.

§ 9 Ansvar

Eventuelt ansvar i forbindelse med erhvervelsen af arealerne, projektets indsatser og drift af området påhviler aftalens parter svarende til det økonomiske bidrag fra hver individuel part.

§ 10 Ikrafttræden, ophør og genforhandling af byrdefordeling

Aftalen er betinget af, at KLAR Forsyning og HOFOR kan få godkendt alle omkostninger som aftalen medfører for de to selskaber af Forsyningssekretariatet, således at der er fuld sikkerhed for, at selskaberne kan finansiere de forpligtigelser, som aftalen medfører for selskaberne.

Aftalen træder i kraft ved underskrift af alle parter og løber derefter indtil parterne er enige om, at formålet med aftalen er udtømt. På begæring fra en af parterne kan der optages forhandlinger om en genforhandling af aftalen. De erhvervede arealer skal vedblive med at være vådbassiner, mose, enge eller vandløb såfremt aftalen i øvrigt opsiges.

Projektet forventes påbegyndt i 2023.

Godkendt ved alle parters underskrift: